

IKASKIDEEN ARTEKO TRATU TXARRAK 2016:

Lehen Hezkuntza 4, 5 eta 6 eta

Derrigorrezko Bigarren Hezkuntza 1, 2, 3 eta 4

- Azken hamarkadotan sentiberatze eta kontzientzia hartze gero eta handiagoa gertatu da eskola inguruneko ikaskideen arteko jazarpenaren garrantziaz. Hemen aurkezten dan txostena, Euskadin egin dan 5. Ikerketa da (2004-2005, 2008, 2009, 2012 y 2016).

Ikerlan honetan aurkeztutako datuek, mota bereko beste azterketa eta inkesta batzuetan oinarritutako beste edozein lanetan gertatzen den bezala, ikerlanaren xedeko ikasleek eskolako tratu txarrei buruz dituzten iritziak eta ikuspegiak biltzen dituzte. Ikasle batek tratu txarren biktima dela esaten duenean, aztertutako moten arteko edozein tratu txar izanik ere, ez da erraz jakiten ikerketa honetan tratu txarrei ematen zaien definizioari dagokion errealitatea den ala ikaslearen sentrazioa edo interpretazioa baino ez ote den. Edozein modutan ere, informazioa alarma bat da, hezkuntzako profesionalek kontuan hartzeko eta erantzuna behar duen adierazle bat.

- Ikerketa hau Euskal Autonomia Erkidegoko **Lehen Hezkuntzako 93 ikastetxetan** eta **DBHko 92 ikastetxetan** egin dugu. **Lehen Hezkuntzako 5.962 ikasle**, 4, 5 eta 6. mailetakoak, eta **DBHko 7.610 ikasle**, 1, 2, 3 eta 4. mailetakoak, talde bat hartuz maila eta ikastetxe bakoitzeko, salbu eta mailako bi talde aukeratu ditugun kasu batzuetan. (Aurten, 2016, lehenengoz, Lehen Hezkuntzako 4. Mailako ikasleak hartu dute parte laginean).

2016ko ikerlana	LH 4		LH 5		LH 6		DBH 1		DBH 2		DBH 3		DBH 4	
	K	%	K	%	K	%	K	%	K	%	K	%	K	%
Ikastetxe kopurua	93 ikastetxe						92 ikastetxe							
Ikasle kopurua guztira	1.980	100	1.993	100	1.989	100	2.020	100	1.917	100	1.928	100	1.745	100
<i>Sexua</i>														
Mutilak	1.021	51,6	1.011	50,7	1.053	52,9	1.097	54,3	990	51,6	980	50,8	866	49,6
Neskak	959	48,4	982	49,3	936	47,1	923	45,7	927	48,4	948	49,2	879	50,4

- 2016ko tratu txarren indize orokorra Lehen Hezkuntzako 4, 5 eta 6. mailetako tratu txarren 18 jokabidetan eta Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako 1, 2, 3 eta 4. mailetako tratu txarren 19 jokabidetan oinarrituz ondu da, eta kontuan hartu dira ikasturtea hasi zenetik “sarritan” edo “beti” errepikatuta gertatzen diren horrelako jokiaerak.

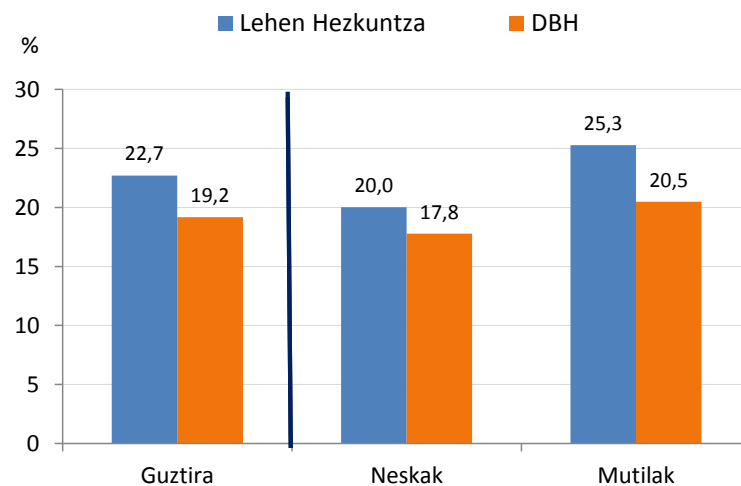
Tratu txar motak	Lehen Hezkuntza	Derrigorrezko Bigarren Hezkuntza
	Tratu txar mota bakoitzeko jokiaerak	
Ahozko tratu txarrak	<ul style="list-style-type: none"> - Iraintzen naute - Izengoitiak jartzen dizkidate - Nitaz gaizki hitz egiten dute 	
Gizarte bazterketa	<ul style="list-style-type: none"> - Ezikusia egiten didate - Ez didate parte hartzen uzten 	
Tratu txar fisikoak	<ul style="list-style-type: none"> - Jotzen naute - Egin nahi ez ditudan gauzak egitera behartzen naute - Makilez mehatxatzen naute - Bakarrik beldurtzeko mehatxatzen naute 	
Gauzei erasoa	<ul style="list-style-type: none"> -Gauzak ezkututzen dizkidate -Gauzak apurtzen dizkidate -Gauzak lapurtzen dizkidate 	
Cyberbullyinga	<ul style="list-style-type: none"> - SMS, WhatsApp (mugikorrekua), Tuenti, Facebook (edo Internet) bitartez mezuak bidaltzen dizkidate ni mehatxatu, iraindu edo nire lepotik barre egiteko - Gizarte sareetatik kanporatzen naute, txat-etatik baztertzen naute - Nire argazkiak, irudiak edo mezuak Internetez edo mugikorrez zabaltzen dituzte nire kontra erabiltzeko - Mugikorrez grabatzen naute, eta nire kontra erabiltzeko zabaltzen dute - Mugikorrez grabatzen naute nahi ez dudana zerbaitetara behartzeko, mehatxuz. - Nire kontuan sartu eta ni ordezkatzeko naute, eta adiskideekin arazoak sortzen dizkidaten mezuak edo irudiak bidaltzen dituzte 	
Sexu erasoa		- Sexualki jazartzen naute

- 2016ko ebaluazioan, Tratu Txarren Indize Orokorra Lehen Hezkuntzan % 22,7 da eta DBHn, berriz, % 19,2. Hots, 100 ikasletatik Lehen Hezkuntzan 23k eta DBHn 19k esaten dute "sarritan" edo "beti" gutxienez tratu txar bat paraitu dutela.

Tratu txarren indize orokorraren ehunekoak 3,5 puntu gorago dago Lehen Hezkuntzan DBHn baino. Desberdintasun horietarako azalpena da ikasleen heldutasun maila eta haien garapen moralaren inplikazioa.

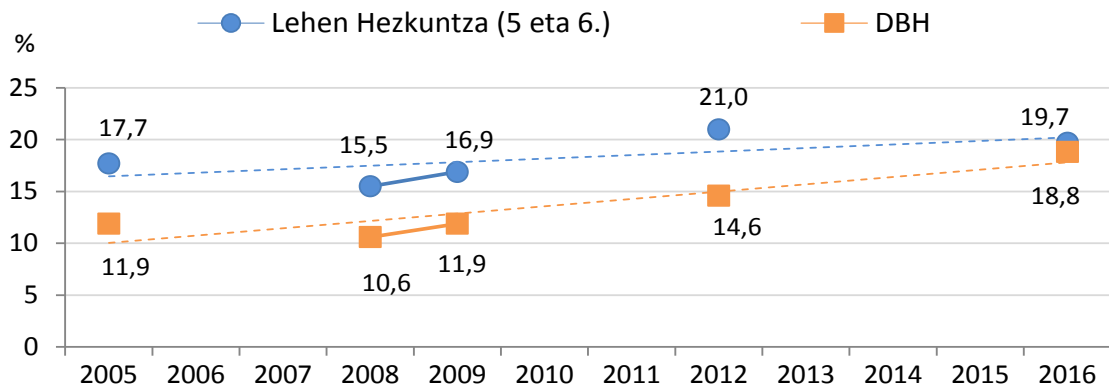
Tratu txarren indize orokorra sexu eta etapan arabera. 2016

- Ikus daitekeen bezala, bilakaeraren grafikoa joera gorakorra dago. 2005eko datuak erreferentziatzat hartuz, 2016an ehuneko 2,0 puntu gehiago dira berdinegandik tratu txarra jasaten dutela diotenak Lehen Hezkuntzan; DBHn, berriz, % 6,9 gehiago.

Baina erreferentziatzat 2012ko datuak hartu ezker, hots, % 21,0 Lehen Hezkuntzan (5. eta 6. mailak bakarrik hartuta) eta % 14,6 DBHn, berriz, Lehen Hezkuntzan 1,3 puntu jaisten da Tratu Txarren Indize Orokorra eta DBHn 4,2 puntu igotzen da berdinegandik *bullying* jasan dutela dioten ikasleen ehunekoak.

Tratu txarren indize orokorraren bilakaera etapan arabera

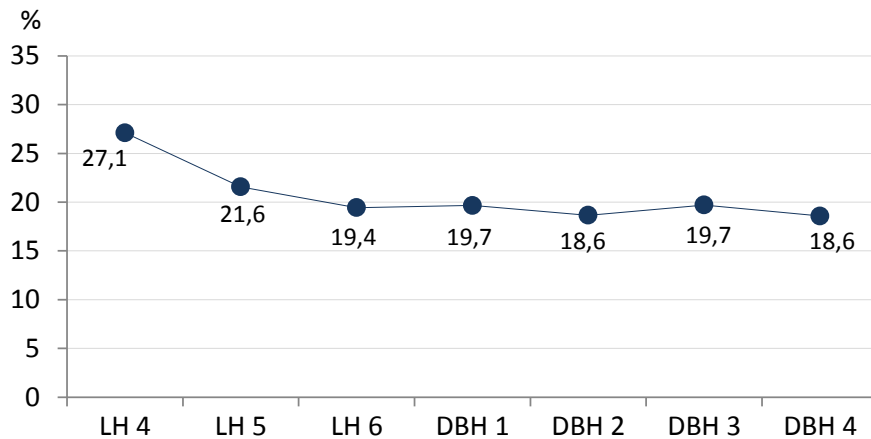

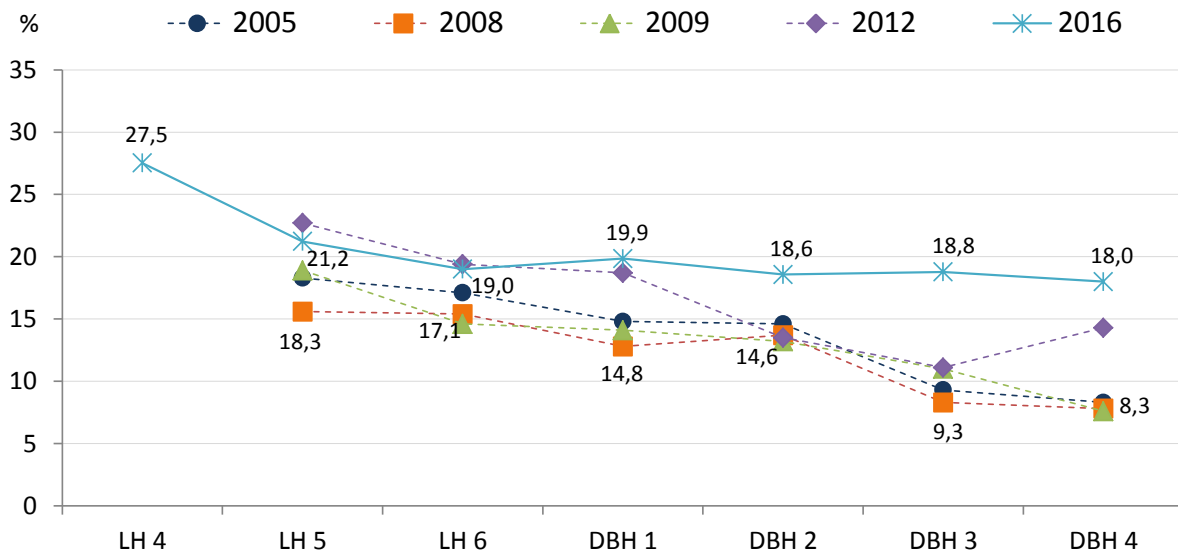
- Askotariko ikerketetan tratu txarren eta ikasturtearen ehunekoen arteko erlazioa aztertzean, ikusi izan da, oro har, ikasmaila zenbat eta txikiagoa izan tratu txar gehiago dagoela. 2016an Lehen Hezkuntzako azken ikasturteetako balio berdinetan mantendu da; DBHn, berriz, mailen arteko baloreak antzekoak izan dira eta ia Lehen Hezkuntzako balio berdinetan kokatu dira.

Arreta deitzen du, halaber, igoera handia izan dela Lehen Hezkuntzako 4. mailan (ehuneko 6,3 puntu gehiago Lehen Hezkuntzako 5. mailan baino). 2015ko Ebaluazio Diagnostikoan, Lehen Hezkuntzako 4. ikasturteko tratu txarrak jasaten dituzten ikasleen ehuneko oraindik altuago izan zen (% 33,8).

Tratu txarren indize orokorra 2016, eskola mailen arabera

Tratu txarren indize orokorraren bilakaera ikasturteen arabera

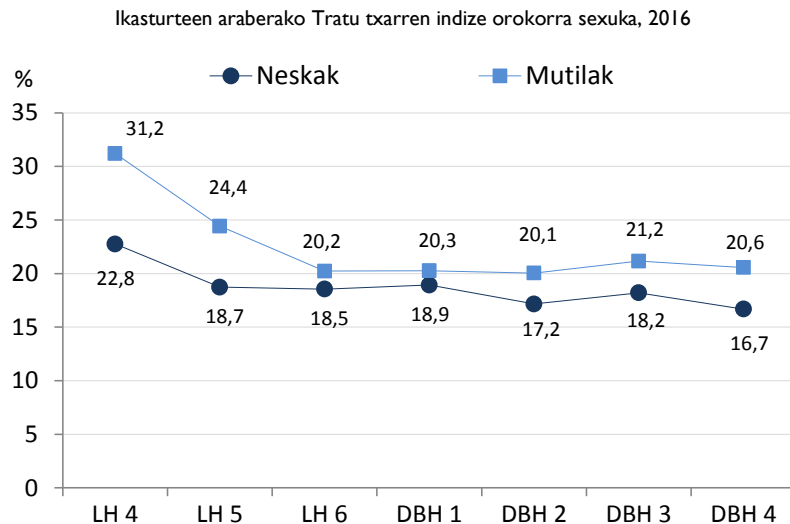

Balioek adierazten dute balio altuenak dituen urtea (2016), eta balio apalenak dituen urtea (2008)

Osoki baieztatu ezin dugun arren, tratu txarren indize orokorra goraka joatearen arrazoia izan daiteke tratu txarrak gizartean gero eta ikusgarritasun handiagoa izatea. Lehen “ume kontuen” borrokak eta sesioak zirenak, orain jazarpen ekintzen artean sartzen dira. Gainera, gero eta beldur gutxiago diogu “estigmatizazioa”ri, eta aiseago onartzen da norbere seme-alabak kalean ikusten zaizkion arazoak dituela.

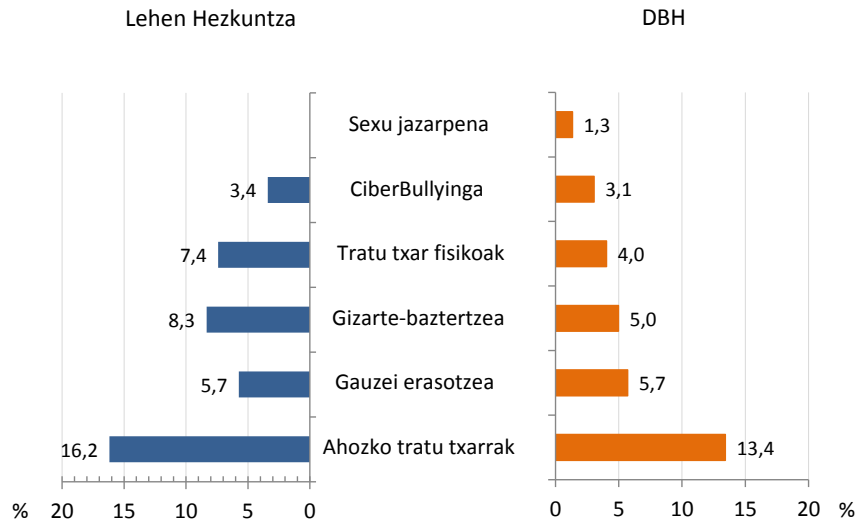
- Mutilek tratu txar gehiago jasaten dute neskek baino, eta hori aztertutako ikasturte eta urte guztietan gertatzen da.

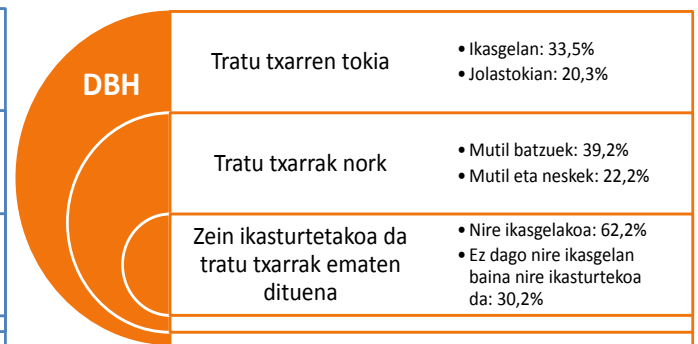
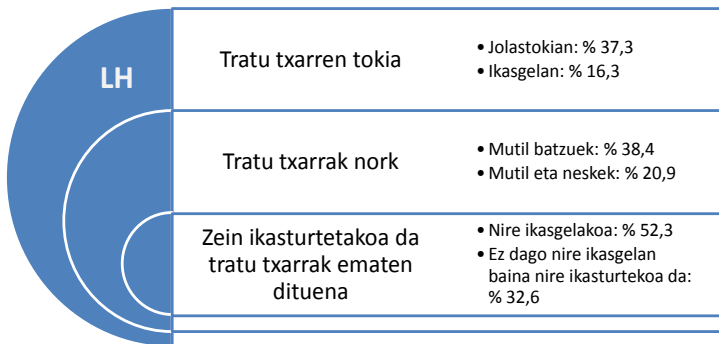

- Biktimetan ehuneko handiena duen tratu txar mota ahozko tratu txarra da (% 16,2 Lehen Hezkuntzan, eta % 13,4 DBHn), bigarren tratu txar moten ehunekoak bikoizten baititu: gizarte bazterketa Lehen Hezkuntzan (% 8,3) eta jabetzei egindako eraso DBHn (% 5,7).

Tratu txar motak etapaka. 2016

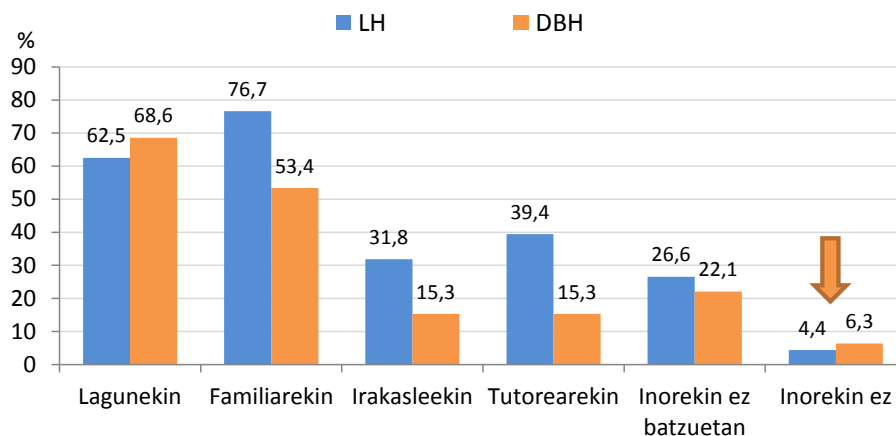
- 2016an, *ciberbullying* larria Lehen Hezkuntzan (% 3,3) eta DBHn (% 3,1) ia berdina dira.
- Lehen Hezkuntzan, tratu txarra jolastokian egiten da batez ere (% 37,3), eta biktima dagoen klase bereko (% 52,3) mutil batzuek (% 38,4) egiten dute.
- Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzan, tratu txar egoeren % 33,5 klasean gertatzen dira. Lehen Hezkuntzan ere gertatzen den bezala, biktimaren ikasgela berekoak (% 62,2) diren mutilek egiten dituzte (% 39,2).

- Biktimek, hala Lehen Hezkuntzan, nola DBHn, gehiago jotzen dute familiara eta lagunetara gertatzen zaienaz hitz egiteko, ikastetxeko profesioaletara baino. Lehen Hezkuntzako % 26,6k eta DBHko % 22,1ek, batzuetan, ez diote inori kontatzen, eta Lehen Hezkuntzako ikasleen % 4,4k, berriz, inoiz ez du hitz egiten inorekin, ezta DBHko ikasleen % 6,3k ere.

Biktimak norekin hitz egiten duen etapaka. 2016

- Lagineko ikastetxeetako zuzendaritza taldeen iritiz, tratu txar egoerak gertatzen direnean, ia irakasle guztiek (LHn % 97,8 eta DBHn % 94,6) zuzenean hitz egiten dute inplikaturako pertsonekin, (LHn % 95,7 eta DBHn % 78,5) gaia klasean tratatzen dute, eta (LHn % 89,2 eta DBHn % 92,5) familiarekin hitz egiten dute. Tratu txarrak gertatzen diren kasuen % 60 eta 80tan, zuzendaritza taldeak esku hartzen du, jakinarazpen (parte) bat prestatzen da, edo orientazio sailera bideratzen da.